

ARBOGA KOMMUN

Internkontrollrapport 2022

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1 Arboga kommuns internkontrollarbete	3
1.1 Riskbedömning.....	4
2 Uppföljning	6
2.1 Ekonomi.....	6
Inköp. Handlar utanför gällande avtal/LOU.....	6
Tillämpas i hela kommunorganisationen genom kommunstyrelsen...	6
2.2 Administration	8
Tillämpas i hela kommunorganisationen.....	8
Delegation. Felaktiga delegeringar genomförs.....	9
Tillämpas i hela kommunorganisationen.....	9
GDPR - Registerförteckning finns upprättad. Avsaknad av aktuell registerförteckning.....	9
Tillämpas i hela kommunorganisationen.....	9
Kontinuitetshantering, upprätthålla prioriterade verksamheter i kommunens samhällsviktiga verksamheter. Att kommunen brister i sitt verksamhetsansvar vid en extraordinär händelse.....	10
Tillämpas i hela kommunorganisationen genom kommunstyrelsen.	10
Barnkonventionen. Att det uppstår avvikelser från riktlinjen om barnkonventionen/barnrättsarbetet.	11
Metod	12
Granskning	12
Analys.....	12
3 Styrelsens samlade utvärdering	13

1 Arboga kommuns internkontrollarbete

Internkontroll är en del av ekonomi- och verksamhetsstyrningen och kan definieras som en målmedveten styrningsprocess som syftar till att påverka organisationens beslut och beteende. Vanligtvis sker styrning via olika dokument och policys, reglementen, riktlinjer, ekonomistyrningsprinciper, lagtexter etcetera. Om ingen kontroll sker av denna styrning skapas förmodligen heller ingen styreffekt. En väl fungerande internkontroll fungerar också som ett skydd för såväl förtroendevalda som anställda mot oberättigade misstankar. Internkontroll är därmed ett verktyg med väsentlig betydelse för såväl den politiska ledningen som för förvaltningen. Kommunallagen (KL) ställer krav på att kommunens styrelse och nämnder har en tillräcklig internkontroll.

KL 6 Kap 6§: Nämnderna skall var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av 10 kap. 1 § har lämnats över till någon annan.

Internkontroll handlar om tydlighet, ordning, att veta hur det går i verksamhet och ekonomi samt att på en rimlig nivå säkerställa:

- att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv, det vill säga god ekonomisk hushållning,
- att informationen om verksamheten och den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig,
- att gällande lagar och regler, reglementen, policys, riktlinjer som finns följs,
- att möjliga risker ringas in, bedöms och förebyggs.

En god intern kontroll ska således bidra till att ändamålsenligheten stärks och att verksamheten med medborgarnas bästa för ögonen bedrivs effektivt och säkert.

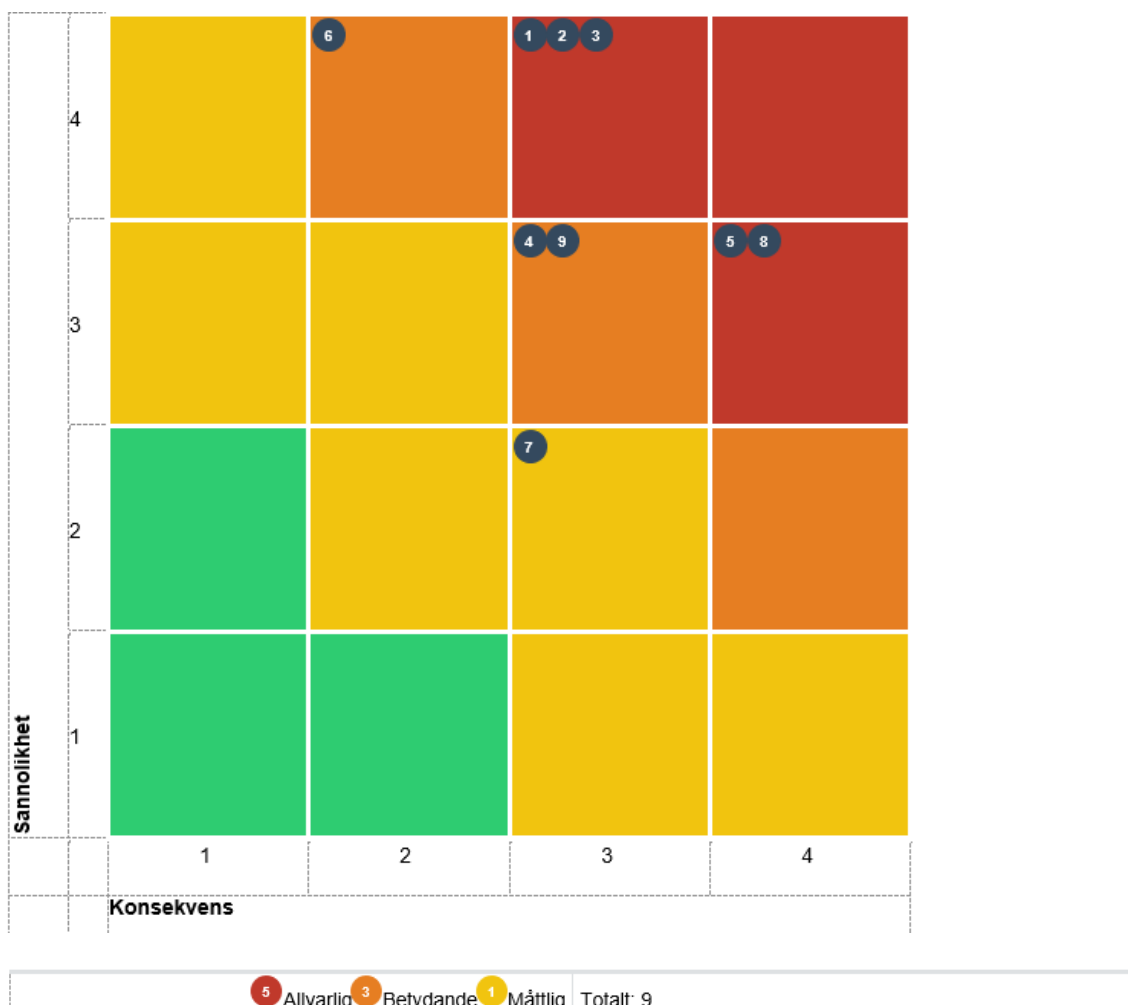
Det är alltid respektive nämnd som har det yttersta ansvaret för att utforma en god internkontroll. I detta ansvar ligger att utifrån principerna för den interna kontrollen i kommunen vid behov utfärda regler och anvisningar för den egna internkontrollens organisation, utformning och funktion. Det är viktigt att detta dokumenteras och antas av nämnd. Detta görs i form av en internkontrollplan som tas fram av förvaltningen under hösten året innan och beslutas i nämnd i början av det aktuella året. Kommunstyrelsen kan även besluta om särskilda punkter som är gemensamma för hela kommunen och som samtliga nämnder ska ha med i sin internkontrollplan för det kommande året.

Internkontrollplanerna ska innehålla:

- Vilka processer och risker samt vilka kontrollmoment som ska följas upp.
- Genomförd riskbedömning.
- Omfattningen på uppföljningen (frekvensen).
- Vem som ansvarar för att utföra uppföljningen (roll).
- När rapportering ska ske.

I samband med årsredovisningen redovisas sedan resultatet av internkontrollarbetet i en Internkontrollrapport för det gångna året.

1.1 Riskbedömning

Allvarlig	Sannolikhet	Konsekvens
Betydande	4 MYCKET STOR - Det är mycket troligt att avvikelse uppstår. Alternativt kan inträffa dagligen.	ALLVARLIG - Mycket allvarlig risk. Uppfattas som allvarlig för intressenter och/eller Arboga kommun.
Måttlig	3 STOR - Det finns en möjlig risk. Alternativt kan inträffa varje vecka.	BETYDANDE - Uppfattas som betydande för intressenter och/eller Arboga kommun.
Mindre	2 LITEN - Risken är liten. Alternativt kan inträffa varje månad.	MÅTTLIG - Uppfattas som måttlig risk för intressenter och/eller Arboga kommun.
	1 MYCKET LITEN - Risken är så gott som obefintlig. Alternativt kan inträffa 1 gång/år eller mer sällan.	MINDRE - Obetydlig, försumbar risk för intressenter och/eller Arboga kommun.

Kategori	Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Hantera/ Acceptera
Ekonomi	1 ■ Handlar utanför gällande avtal/LOU	4. Mycket stor	3. Betydande	12	Hantera
Administration	2 ■ Att lagen inte följs	4. Mycket stor	3. Betydande	12	Hantera
	3 ■ Felaktiga delegeringar genomförs	4. Mycket stor	3. Betydande	12	Hantera
	4 ■ Felaktig livsmedelshantering	3. Stor	3. Betydande	9	Acceptera
	5 ■ Felaktig vattenhantering	3. Stor	4. Allvarlig	12	Acceptera
	6 ■ Avsaknad av aktuell registerförteckning	4. Mycket stor	2. Måttlig	8	Hanteras
	7 ■ Brister i rutin för utlämning av registeruppdrag	2. Liten	3. Betydande	6	Accepteras
	8 ■ Att kommunen brister i sitt verksamhetsansvar vid en samhällsstörning/ext raordinär händelse.	3. Stor	4. Allvarlig	12	Hantera
	9 ■ Att det uppstår avvikelser från riktlinjen om barnkonventionen/ barnrättsarbetet.	3. Stor	3. Betydande	9	Hantera

2 Uppföljning

För de risker som valt att accepteras

- risk 4, felaktig livsmedelshantering
- risk 5, felaktig vattenhantering
- risk 7, brister i rutin för utlämning av registeruppdrag

har ingen uppföljning genomförts under 2022.

2.1 Ekonomi

Inköp. Handlar utanför gällande avtal/LOU.

Tillämpas i hela kommunorganisationen genom kommunstyrelsen.

Riskvärde

■ 12

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
Inköpen sker enligt de upphandlade avtalen. Vad ska kontrolleras? Inköp stämmer överens med avtal Hur ska kontrollen genomföras? Upphandlingsenhetens spendanalys januari till augusti 2022 används i granskningen. Data tas från ekonomisystemet Raindance. Inköp avseende personlig assistans, fria skolvalet, räddningstjänst, anskaffning fastigheter, lokalhyror kategorin social verksamhet boenden rensas bort och kostnader som inte är inköp, ex. ersättningar anställda, pensioner, skatter, stöd & bidrag. Klassificerar inköpen Med eller Utan avtal från Avtal i Tendsign giltiga leverantörer till alla ADDA avtal/KÖL/varuförsörjning, Objektsavtal läggs in manuellt. Dvs leverantörstrohet . Fokuserar på stora volymer, belopp över 100 tkr, och att täcka flera verksamhetsområden.	Uppföljning av områden där ramavtal saknas Kommentar Även vid den övergripande granskningen av inköp 2020,2021 års inköp och revisorernas granskning hösten 2020 kan det konstateras att det finns risker. Identifierade områden där ramavtal saknas tas med i nästa reviderade upphandlingsplan.	2022-12-31	✓ Avslutad
	Revidera upphandlingsplan Kommentar 2 ggr/ år revideras upphandlingsplanen, så att nya identifierade behov från verksamheten kan beaktas	2023-12-31	▶ Pågående
	Upphandlingsutbildning Kommentar VMKF erbjuder återkommande upphandlingsutbildningarna Direktinköp, upphandlingsutbildning	2022-12-31	✓ Avslutad
Vem kontrollerar (roll)? Ekonomichef ansvarar för att kontrollen genomförs. Ekonom tillsammans med medlem i Inköpsgruppen ansvarar för att genomföra kontrollen.	Översyn och beslut inköpsorganisation	2022 -01-31	✓ Avslutad
	Implementering av inköpsorganisation, roller	2023-12-31	▶ Pågående
Kontrollfrekvens? En gång per år.	Utredning och rapport E-handel för kommunerna, Rapport KPMG	2022-01-28	✓ Avslutad

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
<p>Hur dokumenteras kontrollen? Redovisning i internkontrollen</p> <p>Resultat av kontroll Vid den övergripande granskningen av 2022 års inköp konstateras att det finns risker för att inköp i vissa fall inte sker enligt gällande lagstiftning och att inte avtalstrohet fullt ut följs.</p> <p>Bemanningsstjänster sjuksköterskor är upphandlat men tjänsten har inte levererats av upphandlade leverantör. Direktupphandling har gjorts av verksamheten men inköpen 2022 överstiger 700 tkr, totalt. Tillsammans med upphandlingsenheten beslutades att avtalet ska brytas. Ny upphandling pågår.</p> <p>Inköp över 100 tkr under perioden som inte klassificerats Med avtal har identifierats.</p> <p>Revisorerna rekommenderar i sin granskning 2020 att uppsikten behöver utvecklas över kommunens upphandlingsarbete, säkerställa ansvarsfördelning och uppföljning mellan upphandlingskontor och kommunen, säkerställa att gränsen för direktupphandling inte överskrids, säkerställa att inköpen sker via ingångna avtal, utveckla uppföljning och utvärdering av ingångna avtal, utveckla kommunens inköpsorganisation, utbildningsinsatser i organisationen samt säkerställa att det finns systemstöd för uppföljning och kontroll.</p> <p>I samband med uppföljningen av kommunstyrelsens internkontroll 2020 fick kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att vidtaga åtgärder för att minimera avvikelser i köptrohet till gällande avtal. Dessa åtgärder är:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Genomföra översyn av kommunens inköpsorganisation • Genomföra förstudie för ett systemstöd för inköp, kontroll och uppföljning • Genomföra utbildningsinsatser till de som enligt gällande delegation köper varor och tjänster. <p>Uppdrag och åtgärder pågår för att komma till rätta med detta. Se åtgärder.</p>	Ta fram utbildnings- och informationsmaterial för att stödja inköpsroller	2023-12-31	 Pågående
	Utbildning och informationsinsatser för inköpsorganisationen	2023-12-31	Ej påbörjad
	Hämta in erfarenheter från kommuner med e-handelssystem	2022-2023	 Pågående
	Inventering av e-handelssystem	2022-2023	 Pågående
	Beslut om implementering av e-handelssystem	2023	
<p>Kommentar Om beslut tas om att införa e-handelssystem. Behövs följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekrytera Projektledare • Klargöra E-handelsprocessen, dvs hur kommunens inköp ska ske i system • Kravställning av E-handelssystem, ska stödja E-handelsprocessen • Upphandling av E-handelssystem • Införande av E-handelssystem • Etappvis införande • Uppföljning och anpassning • Kompletterande och succesiva utbildningsinsatser för att understödja Inköp 			

2.2 Administration

Offentlighetsprincipen - posthantering och registrering. Att lagstiftningen inte följs.

Tillämpas i hela kommunorganisationen.

Riskvärde

■ 12

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
<p>Att reglerna för att säkra offentlighetsprincipen och sekretesslagens regler följs.</p> <p>Vad ska kontrolleras? Registrerade handlingar i W3D3.</p> <p>Hur ska kontrollen genomföras? Slumpvis valda ärenden, gallring av ärenden som är relevanta för granskning. Sedan väljs fem ärenden som kontrolleras enligt gällande matris.</p> <p>Vem kontrollerar (roll)? Kanslichef ansvarar för att kontrollen genomförs på övergripande nivå. Registrator från annan nämnd genomför kontrollen.</p> <p>Kontrollfrekvens? En gång per år.</p> <p>Hur dokumenteras kontrollen? Ifylld excelmall diarieförs i ärendet.</p> <p>Resultat av kontroll Sekreterare på fritids- och kulturförvaltningen har gjort en stickprovskontroll av KS´s diarie, avseende regler för att offentlighets- och sekretesslagen efterlevs.</p> <p>Slutsatsen av kontrollen är att KS har ordning på sina rutiner enligt offentlighet- och sekretesslagen.</p>	Inga vidare åtgärder behöver genomföras	2022-12-31	✓ Avslutad

Delegation. Felaktiga delegeringar genomförs.

Tillämpas i hela kommunorganisationen.

Riskvärde

■ 12

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
<p>Återrapportering av delegation sker.</p> <p>Vad ska kontrolleras? Att upprättad delegationsordningen följs.</p> <p>Hur ska kontrollen genomföras? Slumpvis valda ärenden, granskning av ärenden som är relevanta. Sedan väljs fem ärenden som granskas enligt gällande matris och att fattade beslut har återrapporterats till berörd nämnd.</p> <p>Vem kontrollerar (roll)? Kanslichef ansvarar för att kontrollen genomförs.</p> <p>Kontrollfrekvens? En gång per år.</p> <p>Hur dokumenteras kontrollen? Återrapporteringen framgår i diariet.</p> <p>Resultat av kontroll Granskade ärenden har återrapporterats.</p>	Inga vidare åtgärder behöver genomföras	2022-12-31	✓ Avslutad

GDPR - Registerförteckning finns upprättad. Avsaknad av aktuell registerförteckning.

Tillämpas i hela kommunorganisationen.

Riskvärde

■ 8

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
<p>Granskning av registerförteckning</p> <p>Vad ska kontrolleras? Att samtliga register med personuppgifter finns i registerförteckningen.</p> <p>Hur ska kontrollen genomföras? Granskning av upprättade register.</p>	Arbetet pågår med kompletteringar och inventeringar av vilka register som ska ingå i förteckningen.	2023-12-31	▶ Pågående

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
Vem kontrollerar (roll)? Dataskyddshandläggare Kontrollfrekvens? En gång per år Hur dokumenteras kontrollen? Resultat av kontroll			

Kontinuitetshantering, upprätthålla prioriterade verksamheter i kommunens samhällsviktiga verksamheter. Att kommunen brister i sitt verksamhetsansvar vid en extraordinär händelse.

Tillämpas i hela kommunorganisationen genom kommunstyrelsen.

Riskvärde

■ 12

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
Verksamhetsansvar vid en extra ordinär händelse Vad ska kontrolleras? Att det finns rutiner med prioriteringar av verksamhetens uppdrag vid en extraordinära händelser? Hur ska kontrollen genomföras? Granskning av rutin och prioritering av verksamheten. Vem kontrollerar (roll)? Beredskapssamordnare tillsammans med lokal rapportör. Kontrollfrekvens? En gång per år Hur dokumenteras kontrollen? Rapporteras i internkontrollen. Resultat av kontroll Under året har kommunkoncernen infört tjänsteperson i beredskap (TIB). Detta innebär att kommunen ökar sin förmåga att agera snabbt och effektivt vid en allvarlig händelse, samhällsstörning eller bortfall av kritisk resurs. Kommunen har genom detta uppvisat en medvetenhet om och behov av anpassning av ansvar, organisation och genomförande av åtgärder utifrån olika scenarios som kan ge	Inga vidare åtgärder behöver genomföras.	2022-12-31	✓ Avslutad

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
<p>påverkan av verksamhet och kommunens behov av beredskap.</p> <p>Vid införandet av tjänsteperson i beredskap har kommunledningsgruppen redovisat varje verksamhets uppdrag, prioriteringar i den egna verksamheten, egen beredskap och hur kontakten vid händelse ska genomföras enligt principen "en väg in". Inför uppstart av TiB-organisationen har översyn gjorts av aktuella styrdokument.</p> <p>Beredskaps- och säkerhetssamordnare har ansvarat för</p> <ul style="list-style-type: none"> • framtagande av övergripande styrdokument • information till politiskt förtroendevalda och kommunledningsgruppen • utbildningsmaterial och instruktionsdokument • utbildning och uppstart av TiB-organisationen 			

Barnkonventionen. Att det uppstår avvikelser från riktlinjen om barnkonventionen/barnrättsarbetet.

Tillämpas i hela kommunorganisationen.

Riskvärde

■ 9

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
<p>Verksamhetens ansvar för arbetet med barnkonventionen/barnrättsarbetet</p> <p>Vad ska kontrolleras? Prövning av barns bästa i underlag för beslut som fattas i frågor som direkt eller indirekt rör barn.</p> <p>Hur ska kontrollen genomföras? Slumpvis valda ärenden, gallring av ärenden som är relevanta för granskningen. Sedan väljs fem ärenden som kontrolleras enligt bedömning via Barnchecklistan.</p> <p>Vem kontrollerar (roll)? Socialt ansvarig sacionom ansvara på övergripande nivå för att granskningen genomförs. För granskning på respektive nämnd/bolag, registrator från annan nämnd/bolag genomför kontrollen med stöd</p>	<p>Utbildningsinsatser till politiker och verksamhetsansvariga.</p> <p>Lägga in rubrik "Prövning av barns bästa"/"Barnkonsekvens-analys" i tjänsteskrivelser som är underlag till beslut.</p> <p>Tydligare ansvarsfördelning kring barnrättsarbetet.</p> <p>Förankring i kommunledningsgruppen.</p>	2023-12-31	 Pågående

Kontrollmoment	Åtgärd	Slutdatum	Status
<p>av barnkonventionens arbetsgrupp.</p> <p>Kontrollfrekvens? En gång per år.</p> <p>Hur dokumenteras kontrollen? Rapporteras i internkontrollen.</p> <p>Resultat av kontroll</p> <p>Metod Granskningen är genomförd i 20 slumpvist utvalda ärenden som direkt eller indirekt berör barn. Granskningen är under perioden 22-01-01 – 22-12-01. Kommunen har totalt 1052 hanterade ärenden. Alla ärenden berör inte barn direkt eller indirekt. Ärendemängden inkluderar även mötesärenden samt makulerade ärenden.</p> <p>Granskning Fråga: Har en prövning av barns bästa genomförts i ärendet inför beslut? Av de 20 ärenden som granskats finns det en prövning av barns bästa i 7 av beslutsunderlagen</p> <p>Resultat Kommunstyrelsen I det 5 ärenden som granskades saknas prövning av barns bästa inför beslut.</p> <p>Analys Urvalet i granskningen är procentuellt liten så man skulle kunna antaga att det inte blir ett representativt resultat. Resultatet ger dock en indikation på att kommunen brister i sitt barnrättsarbete. Det kan handla om för dåliga utbildningsinsatser, bristande implementering och att ansvaret för att få in barnrättsarbetet i kommunen inte varit prioriterat.</p> <p>Jämfört med motsvarande granskning från 2021 kan konstateras att resultatet kvarstår.</p>			

3 Styrelsens samlade utvärdering

Utifrån förvaltningens internkontrollplan år 2022 har följande processer kontrollerats:

Köptrohet utifrån tecknade avtal, arbete med barnkonventionen, arbete vid extraordinär händelse, delegation, offentlighetsprincipen samt GDPR.

Vid den övergripande granskningen av 2022 års inköp konstateras att det finns risker för att inköp i vissa fall inte sker enligt gällande lagstiftning och att inte avtalstrohet fullt ut följs. Denna risk har varit återkommande och därför har det vidtagits ett antal åtgärder för att minimera avvikelser i köptrohet till gällande avtal. Åtgärder som vidtagits är en översyn och beslut av kommunens inköpsorganisation, förstudie genomförts för systemstöd för inköp, kontroll och uppföljning samt genomfört utbildningsinsatser till de som enligt delegation köper varor och tjänster. Sedan finns ytterligare åtgärder som är pågående så som att identifiera områden där ramavtal saknas för att ta med i nästa upphandlingsplan, implementera inköpsorganisationen, utbildnings- och informationsinsatser samt att förbereda upphandling/införande av ett inköpssystem.

Kontrollpunkten avseende arbetet med barnkonventionen ger en indikation på att kommunen behöver förbättra sitt barnrättsarbete.

För övriga kontrollpunkter har det inte framkommit några stora avvikelser vid granskningarna varför styrelsen inte behöver besluta om att vidta några ytterligare åtgärder.

Under 2022 har politiken aktivt deltagit i förarbetet och framtagandet av internkontrollplan för 2023.